

PARS II.

DE MORIBUS

175. Quoniam apparuit « gratia Dei Salvatoris nostri omnibus hominibus, erudiens nos ut abnegantes impietatem et saecularia desideria, sobrie et iuste et pie vivamus in hoc saeculo, expectantes beatam spem et adventum gloriae magni Dei et Salvatoris nostri Iesu Christi, qui dedit semetipsum pro nobis, ut nos redimeret ab omni iniquitate, et mundaret sibi populum acceptabilem, sectatorem bonorum operum », et quoniam haec ipsa, quae dilecto suo Tito discipulo scripsit Apostolus Paulus, addens: « Haec loquere, et exhortare, et argue cum omni imperio »¹, Nobis etiam dicta reputantes, toto animo implere cupimus, Nobis attendentes, et universo gregi in quo Nos Spiritus Sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei, quam acquisivit sanguine suo; Patres huius Concilii Provincialis Primi Guadalaxarensis, postquam de Dogmate quae supra dicta sunt Prima in Parte decrevimus, nunc de salute animarum, pro quibus Deo rationem reddituri sumus, paterna caritate solliciti, monita ac praecepta christianae vitae, tum Clero tum Populo Nobis commisis, tradere debemus et volumus, ut, in via recta ambulantes, et non declinantes neque ad dexteram neque ad sinistram, per bona opera certam faciant electionem et vocatio-

¹ Tit. II, 11-15.

nem suam, et salutem consequantur, quae est in Christo Iesu Domino Nostro. Hanc inde Partem Synodis nostrae secundam, in duas Sectiones partiemur; agentes: I. De Moribus Cleri; II. De Moribus Populi.

SECTIO I. DE MORIBUS CLERI

176. Ut ordinate, prout decet, procedamus, primo Perfectionem Clericalem, deinde media, quibus acquiritur, ac demum Sanctitatem inde defluentem, tribus titulis exponemus.

TITULUS I. DE CLERI PERFECTIONE

177. Adducentes primo illud S. Isidori, qui sacerdotem considerans sicut lumen mundi atque sal terrae, de ipso dicit: « Tam doctrina quam vita clarere debet ecclesiasticus doctor. Nam doctrina sine vita arrogantem reddit; vita sine doctrina, inutilem facit. Sacerdotis praedicatio operibus confirmanda est, ita ut quod docet verbo, instruat exemplo. Vera est illa doctrina, quam vivendi sequitur forma. Nam nihil turpius est, quam si bonum, quod quisque sermone praedicat, explere opere negligat. Tunc enim utiliter praedicatio profertur, quando efficaciter adimpletur. Unusquisque doctor, et bonae actionis et bonae praedicationis habere debet studium, nam alterum sine altero non facit perfectum: sed praecedat iustus bene agere, ut possit bene do-

cere »¹: ac mente recolentes quod meminisse debet sacerdos se D. N. Iesu Christi coadiutorem esse, qui carnem assumens et multa patiens, postremo victimam se obtulit, ut nos eam perfectionem doceret, qua polere oportet eius ministrum, idem sacrificium ad altare offerentem sola offerendi ratione diversum, quod ipse in cruce primum obtulit; propter quod S. Prosper sacerdotem, mediatorem etiam appellans, ait: Ipsum esse « Ecclesiae decus, columnam firmissimam, ianuam civitatis aeternae, per quam homines ingrediuntur ad Christum »; Patres huius Provincialis Synodi, Cleri perfectionem exoptantes, in capite sequenti dicenda omnes huius Provinciae Clericos mente versari enixe in Domino precantur.

CAPUT UNICUM.

De vita et honestate Clericorum.

178. Clerico exemplum praeclarissimum fidelibus praebendum est; sic enim exigit sanctitas status ad quem, Dei misericordia, evehctus fuit. Nam Christianus populus, ait D. Thomas, semper intellexit, in clericis effulgere debere non mediocrem, sed excellentem Sanctitatem. « Ad idoneam executionem ordinum non sufficit bonitas qualiscumque, sed requiritur bonitas excellens, ut, sicut illi, qui ordinem suscipiunt, super plebem constituuntur gradu ordinis, ita et superiores sint merito sanctitatis »². Sic etiam generale et Sanctum Concilium Tridentinum³ clericos docet, dum ait: « Quapropter sic decet omnino clericos in sortem Do-

¹ Lib. III, Sent. cap. 36 et 42.

² S. Th. Supp. quaest. XXXV, art. 1° ad 3^m.

³ Sess. XXII, cap. 1, *De ref.*

mini vocatos, vitam, moresque suos omnes componere, ut habitu, gestu, incessu, sermone, aliisque omnibus rebus nihil, nisi grave moderatum ac religione plenum prae se ferant, levia etiam delicta, quae in ipsis maxima essent, effugiant, ut eorum actiones cunctis afferant venerationem ». Unde haec Provincialis Guadalaxarensis I Synodus, spiritui Universalis Ecclesiae sese inspirans, cupiens cum eodem Concilio Tridentino¹ « ut quae alias a Summis Pontificibus et a Sacris Conciliis de clericorum vita, honestate, cultu, doctrinaque retinenda, ac simul de luxu, comessationibus, lusibus ac quibuscumque criminibus, necnon saecularibus negotiis fugiendis, copiose ac salubriter sancita fuerunt: eadem in posterum iisdem poenis, vel maioribus arbitrio Ordinarii imponendis observentur »; ut iugi rerum ordini consulat, ita distribuit materiam sequentibus decem paragraphis.

§ I.

DE CLERICALI CASTIMONIA.

179. Quoniam angeli nomine sacerdos in Sacris Scripturis appellatur, non modo ex Evangelii annuntiandi officio, sed etiam propter castitatem, ad cuius observantiam tenetur, S. Epiphonio his verbis attestante: O castitas, quae similes homines angelis reddis: addente S. Cypriano, castitate hominem ipsi Deo similem fieri, (et vere, nam secus Dei repraesentator et similis dici non potest, quemadmodum nec angelus, dum carnali vitio est irretitus); Nos enixe in Domino clericis commendamus:

¹ Sess. XXII, cap. I, *De ref.*

180. Ut omni cura vigilantique conatu ea quae a S. Canonibus et a Tridentina Synodo, praesertim de castitate, decreta fuerunt, ad Dei et Ecclesiae honorem et fidelium profectum, strictissime servant.

181. Ut non modo malum, sed et mali speciem vitare satagant, his maxime temporibus, cum haeretici et impii homines sinisteris oculis sacerdotis catholici conversationem spectant et suis dictis maculis aspergunt, ut a Sacramentis, a confessione praesertim, fideles arceant.

182. Hortamur etiam clericos, ut omnes quos famulatus gratia domi recipiant, sint bonis moribus conspicui.

§ II.

DE TEMPERANTIA ESUS ET POTUS.

183. « Noli avidus esse, inquit Ecclesiasticus, in omni epulatione, et ne te effundas super omnem escam. In multis enim escis erit infirmitas, et aviditas appropinquavit usque ad choleram. Propter crapulam multi obierunt: qui autem abstinens est adiiciet vitam »¹. Et D. Paulus²: « Nolite inebriari vino, in quo est luxuria ». Pertimescendum est enim ne tales in Dei viventis manus incidentes, in seipsis verum experiantur quod; « Neque fornicarii; neque ebriosi, regnum Dei possidebunt »: vel etiam mors illis superveniat, iuxta illud Evangelii³ « Attendite autem vobis, ne forte graventur corda vestra in crapula et ebrietate, et cura huius vitae, et superveniat in vos repentina dies illa ». Quia vero Christi fideles sacerdoti, intemperantiae vitio oppresso, vene-

¹ Eccli. XXXVII, 34.

² Ad Eph. V, 18.

³ Luc. XXI, 34.

rationem denegant, quod boni miseratione lugent, maligni autem contemnendo gratulantur, omnesque ministerium inutile vel minus fructuosum dolent, cum sacramenta ad nullitatis periculum exponantur; et quia nihil maius lugendum est quam minister in Christi inimicum, propter scandala conversus; Provincialis haec Synodus decernit:

184. Iuxta Sacrorum canonum normas, sacerdotes intemperantes puniantur, immo quorum interest conscientiam de hoc cooneramus.

185. Similiter, in beneficiis conferendis, intemperantibus ne dentur beneficia, nec parochia ad interim, nec vicaria; sed potius eam praxim approbat Synodus arceudi a sacro ministerio ebriosos, ad Episcopi iudicium, nisi corrigantur.

186. Clerici quantum possint, saecularium convivia fugiant; et si aliquando necessitate cogantur, ut sacerdotes, graviter sese gerant, ne occasio detur ipsorum vel alterius ruinae.

§ III.

DE NEGOTIATIONE CLERICIS PROHIBITA.

187. Meminisse clericos adprecamur, Deo se omnino tradidisse, cum prima tonsura initiatos, his verbis sponderunt: « Dominus pars haereditatis meae et calicis mei, tu es qui restitues haereditatem mea mihi »¹. Unde merito Apostolus sic de Clerici conversatione Timotheo scribebat: « Nemo militans Deo implicat se negotiis saecularibus, ut ei placeat cui se probavit »². Et re quidem vera, huius saeculi negotia a Deo sacerdotem aver-

¹ Psal. XV, 5.

² II. Ad Timoth. II, 4.

tunt, dum animam in zelo et caritate frigescere faciunt et tempus in gloriam Dei et propriam aliorumque salutem impendendum, teritur. Sciendum est quod alius est finis militiae spiritualis, et alius est finis militiae corporalis: quia finis militiae corporalis est ut obtineat victoriam contra hostes patriae; et ideo milites debent abstinere ab iis quae abstrahunt a pugna, puta a negotiis et deliciis. « Qui in agone contendit, ab omnibus se abstinere »¹; sed militiae spiritualis finis est, ut victoriam habeat ab hominibus qui insurgunt contra Deum; et ideo oportet quod clerici abstineant ab omnibus quae distrahunt a Deo: haec autem sunt negotia saecularia, quia sollicitudo huius saeculi suffocat verbum. His vero doctrinis Synodus nostra innixa, quod sequitur clericis iubet ac decernit:

188. A saecularibus negotiis clerici sese abstineant, ut a Sacris Canonibus iamdiu decretum fuit et praesertim a SS. Pontificibus Benedicto XIV et Clemente XIII; quod si talia exercent, sciant se peccare et poenis a Sacris Canonibus decretis obnoxios esse. Clericis prohibita est mercatura, etiamsi per interpositam personam vel socium illam exercere praesumant.

189. Prae oculis versari debent prohibitiones aliae, quae, praeter mercaturam, iure continentur.

190. Quoad dubia de negotiis aliquibus exercendis a clerico, utrum sit negotium necne quod exercetur, standum S. Congreg. Conc. iussis, ut docet Benedictus XIV.

191. Caeterum si necessitas adsit, Episcopus de negotiis resolvat quod ei decere videbitur, iuxta Canonicas dispositiones.

¹ I. Ad Cor. IX, 25.

§ IV.

DE AVARITIA FUGIENDA.

192. Cum Sacerdos Christum verbo et exemplo imitari teneatur, eodem spiritu paupertatis quo Christus se gerere debet, nam secus sacratissimum ministerium avaritia inquinabit et fidelibus scandalo erit. Unde Provincialis haec Synodus, ad praecavendos huius vitii effectus, quod sequitur clericis meminisse praecipit:

193. Clericus in omnibus gloriam Dei quaerere, et divitias humanas spernere tenetur; populi enim magna in veneratione eos habent, qui non divitias, sed animarum salutem quaerunt.

194. Parochi et eorum Vicarii in Visitatione ad quam tenentur, non intuitu stipendii, sed caritate moti, in pagis vel oppidulis degentibus Confessionem et Eucharistiam praesertim paschali tempore, ubi ecclesia publica aut oratorium adsit, diligenter ministrent.

195. Curent sacerdotes ne domi in supellectili aliquid habeant, quod spiritum Evangelii dedeceat.

§ V.

DE SPECTACULIS A CLERO VITANDIS.

196. Quoniam sacerdos Minister est D. N. Iesu Christi, ideoque eiusdem dignum et sanctum populo Christiano exemplar esse debet, et in suis actionibus non nisi gravitatem, prudentiam, aliasque sacerdotales virtutes debet redolere, ut in omnibus Dei spiritu ducatur, cumque aliunde statui ecclesiastico absonum sit prorsusque damnabile omne quod immorale, quod Deo offensionem et ex quo fideles scandalizari possunt, vi-

dentes mala fieri ab iis a quibus sanam doctrinam bonumque exemplum accipere debebant; quod sequitur iubemus:

197. Consuetudo a clericis servetur numquam turpitudinis interveniendi.

198. A mundanis theatris scenisque nedum lubricis sed quibuscumque, sese abstineant; atque idem dicatur de choreis, funambulibus, saltationibus, concentibus pravis, cantilenis quibus aliquid pravum celebretur et similibus.

199. Nec recreationis causa cum flagitiosis frequens sit clericus, ne fidelibus murmurandi occasionem praebet.

200. Si vero aliquando clerici statuta haec praetergredi auserint, et contra sanctas consuetudines clericali statu dignas agere praesumpserint, ad iuris canonici rigorem puniantur.

§ VI.

DE ARMIS A CLERICIS NON PORTANDIS.

201. Meminerint clerici arma militiae nostrae non esse carnalia; sed orationes crebras quibus Deum quotidie exorare tenemur, ut difficillima munia clericalis status Dei gratia adimplere possimus: necnon virtutes quibus amorem, reverentiam, atque omnium adhaesionem pro animarum salute acquiramus.

202. Quapropter haec Guadalaxarensis Provincialis prima Synodus, Ecclesiae Universalis iussa subsequens, clericis arma portare prohibet.

§ VII.

DE VENATIONE A CLERICIS VITANDA.

203. In hac quidem Provincia numquam, Dei miseratione, clamorosa, ut vocant, venatio, quam a S. Canonibus prohibitam gravibus poenis invenimus, apud clericos in more fuit: sed vehementer nihilominus haec Synodus eosdem in Domino hortatur, ut minime tempus in Sacramentorum administratione curaque pastoralis impendendum, venatione, etiam sine strepitu, terere velint.

§ VIII.

DE LUSIBUS.

204. Quoniam Sancta Mater Ecclesia semper sollicita fuit a ludo clericos arcere, non quia suapte est illicitus, cum iuxta S. Thomam, si fiat modo debito et prohibitio aliunde non adsit, virtutis actus sit; sed quia clericus rectius ad animarum profectum studio vacabit, et exemplo suae sollicitudinis fideles ad bonum aedificabit; haec circa ludum praescribimus:

205. Clericis, dummodo conditiones a morali scientia praescriptas servant, ad moderatam animi remissionem ludus non aleatorius, cum amicis bonae famae, et sine lucro aliquo, liceat.

206. Ubi autem ludus fieri non potest sine dedecore, ratione loci, personarum etc., omnino vitetur.

§ IX.

DE CARITATE CUM FRATRIBUS.

207. Si fideles saeculares tenentur ad mutuam dilectionem, potiori ratione Sacerdotes ad mutuum amo-

rem adstringuntur. Verus sacerdos diligit confratrem; dolorem cognoscit illius qui in ipso dominico agro laborat; et ipsa vocatione sua, Dei miseratione afflante, sacerdotes vere diligit et ab ipsis redamatur, magna cum fidelium aedificatione. Haec igitur animo sacerdotes alte defigant.

208. Cognoscetur in primis istius amoris testimonium, in correctione fratri impertienda et accipienda a fratre qui vult nostram sanctificationem; Sacerdos, ceu Christi in terris minister, propter Dei amorem et confratris correctionem, summa prudentia et humilitate agere debet; et, si delinquit ipse, correctionem sacerdotis amici, Deum et amicum benedicendo, acceptare tenetur.

209. Sit facilis Sacerdos ad sacerdotes confratres hospitio recipiendos, ad tristes consolandos, eorum mitigando dolores; ad spiritum demissum erigendum, ut tristis de tristitia sese eripiens, per semitam rectam fraterna caritate ducatur.

210. Necessesse est in primis ad caritatem fovendam, ut sacerdotes inter se murmurationem devitent. Quod si talis detur murmuratione, audientes ad caritatem erga detractum revocare non obliviscantur.

211. Sed maxime sacerdos attendere debet, ne coram laicis sacerdotis famae detrahatur, quod proculdubio scandalum illis est, et ratio qua de simili peccato respiscere nolint.

212. Sit sacerdos in pauperes, fratres suos, caritate plenus, ut omnes in illo exemplar agnoscant eorum quae praedicat. Meminisse oportet non parum caritatem iuvare ad peccatorum conversionem.

213. Inimicitiae inter sacerdotes prorsus vitentur. Offensus libenter parcat ut se praeceptum Christi

adimplere omnibus ostendat. Offensor culpam agnoscens, nolit moras reconciliationi mittere, sed christianaе humilitatis fidelis exactor, ingenua caritate offensionem reparat, nam odia inter ministros Ecclesiae funestissima dissidia non solum inter se, sed etiam inter fideles, cum gravi peccato ac Dei offensione, semper generant et sustinent.

§ X.

DE TONSURA ET VESTE CLERICALI.

214. Grates Deo rependimus, quoniam Ecclesiae praecepta ac praecipue Tridentini et Mexicani III Conciliorum decreta, de hac re huius Provinciae clerici observare, quamdiu a civili gubernio prohibiti non fuerunt; et in hoc ipso tempore talarem vestem, pallium, tonsuram atque collare constanter deferunt. Quapropter Provincialis Synodus pauca praescribit his temporibus compossibilia.

215. Omnes clerici in vertice capitis tonsuram deferant: quod si quis sine legitima causa, per notabile temporis spatium, et post monitionem obsequi renuerit, iuxta Sacros Canones plectatur.

216. Ut clerici discernantur, iuxta ordinem susceptum, tonsuram minorem aut maiorem in capite deferant.

217. Suspecti habeantur qui, sine causa sufficienti, tonsuram non deferunt; et si alienae Dioecesis fuerint, Episcopus eos non sinat sacra peragere, nisi postquam illius Ordinarii litteras testimoniales acceperit.

218. Clerici barbam et comam more laicorum portare caveant, ne spiritus clericalis amittatur et in despectum Clerici habeantur.

219. Curent clerici, ut mos est sacerdotum probatorum, barbam radere et capillos frequenter tondere.

220. Simili cura vestes luxum redolentes, qui clericum non decet, vitentur; sicut et vestes impropriae, sordidae, maculis plenae, quae non minus dedecent. Tales Episcopus moneat et, si opus fuerit, parere cogat.

221. Ad Episcopi arbitrium puniantur clerici qui, sine legitima facultate, alio quam nigro colore veste utantur.

Clericus ubique veste a laicis discernatur; semper in Ecclesiis dum ministerium exercet, necnon domi, vestem clericalem deferre debet. Quod si in ministerii exercitio id negligat, ad nutum Episcopi plectatur.

222. Pallium vestemque nigri coloris clerici palam deferant, quandiu civiles auctoritates talari veste uti impediunt.

TITULUS II.

DE MEDIIS SACERDOTALEM PERFECTIONEM
ACQUIRENDI

223. Postquam in sacra ordinatione abundantius quam fideles Sacerdotes gratiam acceperunt, auxilio divino quam optime cooperari tenentur, ut Sacerdotium proficuum sibi et caeteris evadens, eam, quam D. N. Iesus Christus perfectionem iniunxit, plene assequantur. Synodus vero haec Provincialis ex mediis quibus haec obtineri potest, sequentia recensendo quoad Orationem, Sacrosanctum Missae Sacrificium, Officii Divini Recitationem et Exercitia spiritualia, Sacerdotibus commendat.